

Dochters van een nieuwe morgen

Maria Nikolai bij Boekerij:

De chocoladevilla
Gouden jaren
Een lang bewaard geheim
Dochters van hoop
Dochters van geluk
Dochters van een nieuwe morgen

Maria Nikolai

DOCHTERS VAN EEN NIEUWE MORGEN

Deel 3 van de *Lindenhof*-serie

Vertaald uit het Duits door Marijke Gheeraert



ISBN 978-90-492-0445-7

ISBN 978-94-023-2657-4 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Töchter eines neuen Morgens*

Vertaling: Marijke Gheeraert

Omslagontwerp en -beeld: bürosüd

Zetwerk: Elgraphic

© 2023 Penguin Verlag, onderdeel van Penguin Random House

Verlagsgruppe GmbH, München

© 2025 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

*Und dann ist alles wieder still...
Und weißt du, was mein Leben will,
Hast du es schon verstanden?
Wie eine Welle im Morgenmeer
Will es, rauschend und muschelschwer,
An deiner Seele landen.*

En dan is alles toch weer stil...
En weet je wat mijn leven wil,
Heb je het nog niet gevoeld?
Dat het als een golf in het ochtendlijk meer,
en zwaar van schelpen teer,
bruisend op je ziel aanspoelt.

Rainer Maria Rilke

PROLOG

Meersburg, een zondagochtend, eind april 1911

Majestueus glijdt de wit gevederde zwanenmoeder over het azuurblauwe meer met in haar kielzog de donzige kuikens. De vader, gemakkelijk te herkennen aan de markante zwarte bult op zijn oranje snavel, zet zijn veren op en vormt de waakzame achterhoede.

Katharina kijkt de zwanenfamilie na en telt de kuikens. Sinds de zwanenmoeder haar eieren heeft uitgebreed, doet ze dat bijna elke dag. Vandaag klopt er echter iets niet. Ze ziet maar zes kuikens. Waar is nummer zeven?

Bezorgd loopt Katharina een stukje het water in en zet haar hand boven haar ogen om tegen de gouden ochtendzon in te kijken. De zoom van haar blauwe jurk wordt kletsnat en het kille water rond haar blote voeten jaagt een rilling door haar lichaam. Ze blijft echter staan en ziet de lichtgrijze pluusballetjes op de rug van de moeder kruipen, want daar, tussen haar vleugels, zijn ze veilig voor de snoeken die verderop in het water op de loer liggen. Katharina telt nog een keer. Dan weet ze het zeker. Een van de kuikens ontbreekt.

Snel stapt ze uit het water en balanceert over de kiezels op de oever naar twee treurwilgen waarvan de takken over het water hangen. Zoals elk jaar heeft het zwanenpaar daar uit rijshout, riet en kleine takken een groot nest gebouwd, goed beschermd, maar ook dicht genoeg bij het water om bij gevaar snel te kunnen vluchten. Dat had haar vader verteld toen Katharina hem het nest voor het eerst liet zien. Ze was toen vijf jaar. Nu is ze al tien en ze komt nog steeds hiernaartoe als de zwanen in het vroege voorjaar hun vertrouwde stek opzoeken om de eieren uit te broeden en de jongen groot te brengen.

Behoedzaam loopt Katharina naar het nest en gluurt erin, maar behalve de witte donsveren waarmee de moeder het heeft bekleed, is het helemaal leeg. Zou een vos het jong te pakken hebben gekregen? Of een kraai?

Katharina zoekt de omgeving van het nest af, loopt een stukje langs de baai in de richting van Hagnau, zoekt tussen de struiken en bomen langs de oever. Ten langen leste keert ze terug naar het nest zonder een spoor van het vermiste kuiken te hebben gevonden. Met een diepe zucht besluit ze haar zoektocht op te geven. In die eerste levensdagen, als de zwaantjes net uit het ei zijn, dreigen er zo veel gevaren dat de waakzaamheid van de ouders soms niet volstaat om hen te beschermen.

Katharina wil net naar huis gaan als ze een zwak piepen hoort. Ze spitst haar oren en luistert naar de stille zondagochtend.

Daar! Het komt uit het meer!

Langzaam loopt Katharina naar de plek waar de takken van de treurwilg in het water hangen en een natuurlijk gordijn vormen.

Opnieuw klinkt het zielige piepje.

Katharina's ogen dwalen over de zacht kabbelende golfjes.

Daar zit de pul! Het vogeltje worstelt om zijn kopje boven water te houden. Katharina weet dat babyzwanen kunnen verdrinken als hun verenkleed zich vol water zuigt, maar ook op zo'n ondiepe plek? Ze gaat op haar knieën zitten, tilt het kleintje met beide handen uit het water en legt het in haar schort. Voorzichtig dept ze het droog en ontdekt zo dat één pootje vreemd verdraaid is en er bloed op een van de vleugels zit. Er moet dus toch een roofdier het nest hebben bezocht. Kennelijk werden zijn plannen doorkruist en heeft hij het kuiken gewond achtergelaten.

Katharina staat op. Gelukkig let zij goed op de zwanen. Een pul heeft ze nog nooit verzorgd, maar ze zal er alles aan doen om het leven van het kleintje te redden.

Voor Katharina duurt het een eeuwigheid voor ze met het piepende, trillende kuiken bij de lindendreef is, de brede, met oude bomen omzoomde oprijlaan naar het pension van haar ouders. Het grind doet pijn aan haar blote voetzolen, maar daar trekt ze zich niets van aan. Wat als het al te laat is voor het zwaantje?

Vlak voor het uit twee vleugels bestaande, verweerde gebouw komen haar twee zussen haar tegemoet gelopen.

‘Wat heb je daar in je schort?’ vraagt Lilly nieuwsgierig.

Ze is ruim een jaar ouder dan Katharina, maar dat leeftijdsverschil vindt de jongste van de zussen verwaarloosbaar. Zelfs qua lengte doet ze niet onder voor haar zus. ‘Een kuiken.’ Katharina houdt de stof van haar schort beschermend over het donzen bolletje.

‘Een klein eendje?’ Ook Helena, met veertien de oudste, gluurt over de schouder van Katharina. In haar hand houdt ze twee rackets en een pluimbal.

‘Een zwaantje.’ Katharina loopt in de richting van het huis.

‘Laat zien!’ Lilly trekt aan de stof.

‘Niet doen!’ Katharina deinst naar achteren. ‘Het is gewond. Laat me nu gaan, ik moet het naar papa brengen. Die heeft al zo veel dieren beter gemaakt!’

‘We kunnen straks wel naar het kleintje kijken, Lilly,’ zegt Helena rustig. ‘Katharina moet het eerst verzorgen. En wij zouden toch een partijtje badminton spelen?’

‘Vooruit dan.’ Met tegenzin laat Lilly zich een racket in de hand duwen.

Katharina rent opgelucht de stenen trap op naar de voordeur van de Lindenhof en haast zich door de donkere hal met de lange balie. Vlak voor de trap naar de werkkamer van haar vader botst ze op haar moeder.

‘Waar zijn je schoenen?’ vraagt Elisabeth Lindner streng.

‘Ehm, die staan nog bij het water.’

‘Ga ze onmiddellijk halen!’

‘Alsjeblieft, moeder, ik heb hier een zwaantje. Dat moet ik aan papa laten zien.’

‘Je weet dat ik geen wilde dieren in huis wil, Katharina!’

‘Het is toch geen wild dier, het is een kuiken. Nog heel klein en –’

‘Als ik jou je gang zou laten gaan, hadden we hier al een hele dieren-tuin. Jij gaat nu terug naar het nest, zet dat beest daar neer en pakt je schoenen!’

‘Nee!’ antwoordt Katharina koppig. ‘Eerst moet papa het helpen, dat wil hij zeker, en dan haal ik mijn schoenen.’

Klets! Katharina krimpt ineen.

Haar wang brandt.

‘Hoe durf je me tegen te spreken!’ Haar moeder kijkt haar aan met die priemende blik waar Katharina zo’n gruwelijke hekel aan heeft. ‘En nu breng je –’

‘Elisabeth!’ Haar vader verschijnt bovenaan de trap. ‘Wat gebeurt hier?’

‘Ze wil niet luisteren!’

Katharina houdt zich flink en verbijt haar tranen. ‘Ik heb een baby-zwaantje gered. Het bloedt en is gewond.’

‘En wat rechtvaardigt die draai om haar oren, Elisabeth?’ vraagt haar vader.

Er gaat een schok door het magere lichaam van zijn echtgenote.

‘Bemoei je toch niet altijd met wat ik doe, Gustav,’ klinkt het op ijzige toon. ‘Als ik er niet was, zou je niets te zeggen hebben over je kinderen.’

‘Dat denk jij.’ Haar vader komt de trap af. ‘Laat me dat zwaantje eens zien.’

Elisabeth vertrekt haar gezicht. ‘Vergeet niet dat dit krakkemikkige pension zonder mij al lang de deuren had moeten sluiten, Gustav Lindner,’ brengt ze met moeite uit. ‘Zonder mij ben je niets!’ Ze draait zich om en loopt terug naar de receptie.

Katharina haalt opgelucht adem. Haar ouders gaan zo naar met elkaar om en dat vindt ze bijna nog erger dan het strenge optreden van haar moeder tegen haar en haar zussen. Elke avond bidt ze dat ze eindelijk eens met elkaar overweg zullen kunnen, maar tot op heden heeft de lieve God niet thuis gegeven.

‘Kom, we gaan naar de keuken.’ Haar vader legt zijn arm om haar schouders. ‘Eens kijken wat ik voor je vondelingetje kan doen!’

Käthe, de kokkin, moppert als Katharina haar schort met het kuiken op de keukentafel uitspreidt, maar brengt dan toch ongevroegd pleisters, verbandgaas en een schaar.

Katharina’s vader tilt voorzichtig de vleugel op. ‘Het bloed is afkomstig van een bijtwond. Daar kunnen we niet veel aan doen. Hopelijk ontsteekt de wond niet.’ Hij draait het kuiken op zijn zij. ‘Het pootje is volgens mij gebroken. Voel maar! Hier zit iets oneffens.’

Katharina gaat met haar vingertoppen over het pootje en knikt.

Haar vader houdt het kuiken voorzichtig in bedwang. ‘Ook als het geen volledige breuk is, moeten we het rechtzetten en met verband spalken.’

Katharina grijpt meteen naar het verbandgaas. ‘Hoe breed zal ik het afknippen?’

‘Twee vingers.’

Katharina bekijkt peinzend haar hand. ‘Jouw vingers, papa, of de mijne?’

Haar vader lacht. ‘Goede vraag. Neem drie vingers van jou.’

Geconcentreerd klemt Katharina de drie middelste vingers van haar rechterhand tegen elkaar, kijkt goed en knipt dan zorgvuldig het luchtige gaas. ‘Als ik later groot ben,’ zegt ze zonder van haar werk op te kijken, ‘ga ik mensen genezen.’

‘Dat is echt iets voor jou.’ Haar vader glimlacht. ‘Je wordt zonder twijfel een uitstekende verpleegster.’

Katharina legt de schaar neer en kijkt op.

‘Nee, papa. Ik word geen verpleegster.’

‘Nee?’

Ze tilt haar kin op. ‘Ik word arts.’

Haar vader zwijgt verrast.

‘Een dokter voor mensen, bedoel ik. Niet voor zwanen.’

‘Zoveel was me wel duidelijk.’ Voorzichtig geeft hij haar het kuiken. ‘Let dan maar goed op hoe je een pootje spalkt, dokter.’

Katharina houdt het wriemelende jong vast. Haar vader zet het pootje en verbindt het meteen. Heel voorzichtig, maar toch piept het van pijn en als alles achter de rug is, verstijft het als het ware.

‘Dat gebeurt soms,’ zegt haar vader als Katharina hem bezorgd aankijkt. ‘Nu is het belangrijk het kleintje warmte en geborgenheid te geven.’

‘Ik neem het mee in bed.’ Katharina wikkelt de pul teder in haar schort en tilt het op.

‘Het is goed als je het de volgende dagen bij je houdt, maar in je bed hoort het niet thuis. Kom, we gaan naar het atelier en bouwen een kistje. Käthe zal je een bedkruik geven en handdoeken. Dan kun je een mooi nest voor hem maken.’

‘Ik zet meteen water op,’ zegt Käthe, die aan de andere kant van de keuken aardappelen aan het schillen is.

‘Het moet ook wat eten,’ zegt Katharina.

‘Zeker.’ Haar vader knikt en bergt het gaasverband weer op. ‘Käthe, wil je misschien wat maïs pap maken? Zonder zout?’

‘Dat duurt wel een half uur.’

‘Kan het nog zo lang wachten, papa?’

‘Je kunt het misschien al wat laten drinken. En wat fijngesneden grassprietjes geven.’

‘Ik zal precies doen wat je zegt.’ Katharina drukt het kuiken beschermend tegen zich aan.

‘Hopelijk mag ik het houden van moeder.’

‘We hebben dit jaar al een pad, een merel, twee egels en een paar regenwormen onder onze hoede genomen. Op een babyzwaantje zal het niet aankomen. Ik praat wel met haar.’

Het wordt Katharina’s zwanenjaar. Vanaf het moment dat het weer kan lopen, volgt het jong haar op de voet. Het waggelt met haar door het park, zwemt en grondelt in het meer en gaat zelfs mee boodschappen doen in Meersburg. Omdat het te ver is naar de bovenstad, draagt Katharina het kuiken de steile berg op zolang het nog niet te groot en te zwaar is voor haar. Geregeld proberen Katharina en haar vader de vogel te herenigen met zijn familie, maar die pogingen zijn elke keer tot mislukking gedoemd omdat hij Katharina voor zijn moeder aanziet en elke poging van haar te worden gescheiden koppig weerstaat. Zo is Katharina in juli getuige van zijn eerste pogingen om te vliegen en ziet ze in januari de eerste witte veren in zijn grijsbruine verenkleed verschijnen. In het vroege voorjaar moet ze met pijn in het hart afscheid nemen van haar zwanenkind. Haar vader droogt teder haar bittere tranen. Voor haar protegé is een echt zwanenleven in de natuur nu eenmaal het beste.

En dus roeien ze op een zonnige dag in mei naar Konstanz en verder naar de Gnadensee, waar ze bij Allensbach een groep jonge zwanen ontdekken die door hun ouders uit het nest zijn verdreven. In dit gezelschap, zo verzekert haar vader haar, zal haar zwanenzoon veilig en in rust volwassen kunnen worden.

En dan is het zover.

Katharina streelt de vogel nog een laatste keer en laat hem langzaam in het water glijden. Rustig roeien ze een eindje weg om hem de kans te geven de omgeving te verkennen en zich te oriënteren. Hij zwemt verbaasd rond en keert dan nog een keertje naar de boot terug alsof hij met hen terug wil varen. Maar dan lokt de vrijheid.

Met krachtige, luide vleugelslagen rijst hij op uit het water en vliegt prachtvol over de glinsterende Gnadensee zijn eigen leven tegemoet.

DEEL 1
HOGE VERWACHTINGEN

Oktober tot december 1927

*Meersburg aan de Bodensee, zestien jaar later,
eind oktober 1927*

Katharina houdt haar ogen gesloten terwijl de berkenkwast in een gelijkmatig ritme op haar naakte rug kletst. De aangename geur van het rijshout vermengt zich met de vochtige, hete lucht die haar slaperig zou kunnen maken, ware het niet dat de zachte slagen een ontspannend, verkwikkend effect hebben.

Ze knippert met haar ogen en ziet hoe Helena een houten lepel in de emmer naast het komfoor doopt en het aftreksel van berkenhout over de hete stenen boven het vuur uitgiet. Sissend stijgt de stoom op, de temperatuur in de met hout betimmerde cabine loopt nog wat op en de berkengeur wordt sterker.

‘Hebben jullie het naar je zin?’ vraagt Helena met gedempte stem.

‘Het is precies goed.’ Lilly blijft de rug van Katharina met vederlichte slagen bewerken.

‘Je moet me leren hoe je dat doet, Lilly,’ mompelt Katharina sloom. Ze ligt op haar buik op een van de bovenste banken van de banja. Het traditionele Russische stoombad staat in de tuin van Lilly’s kuurcentrum naast het Grand Hôtel Lindenhof; je kunt het vergelijken met een Finse sauna.

‘Het kwasten?’ Lilly heeft zich op de bank onder haar zus geïnstalleerd om Katharina met een bundel van berkentwijgen te kunnen verwennen.

‘Hm-mm.’ Katharina zucht welbehaaglijk. ‘Al vind ik “kwasten” maar een raar woord.’

‘Een vreemd woord voor een gezond ritueel.’ Lilly lacht zacht. ‘Je mag altijd op mij oefenen, zusje.’

Helena legt de lepel neer en gaat op de onderste van de drie banken zitten. 'Bij het kwasten zijn er een paar dingen waar je op moet letten, anders ziet Lilly er straks uit alsof ze zweepslagen heeft gekregen.'

'Zo ingewikkeld zal het nu ook wel niet zijn.' Katharina tilt haar hoofd op en kijkt naar Helena, wier donkere haar vochtig over haar schouders en rug krult.

'Voor jou als arts in spe zeker niet.' Helena leunt achterover tegen de houten wand en begint haar lokken te vlechten.

'Het belangrijkste is dat de twijgen nog bladeren dragen en fris afgesneden zijn of goed geweekt en dus mooi soepel zijn. Het mag immers geen pijn doen. Je begint bij de voetzolen –'

'Je kunt het me beter nog eens uitvoerig uitleggen als ik met Kerstmis naar huis kom, Lilly. Mijn hersenen zeggen me dat het nu te warm is om een deskundige uitleg te onthouden.'

'Kerstmis,' mompelt Helena peinzend. 'Dat is al over minder dan twee maanden.'

'Twee maanden zijn zó om. Hans is zijn verlanglijst al aan het maken,' aldus Lilly.

Helena lacht. 'Ik vermoed dat de andere kinderen snel zullen volgen, als ze al kunnen schrijven natuurlijk.'

'Misschien moet ik ook maar eens een verlanglijstje maken.' Katharina kruist haar armen onder haar kin en doet haar ogen dicht. 'Ik wil een vliegtuig waarmee ik jullie altijd snel even kan bezoeken.'

'Ik zal een goed woordje voor je doen bij het Kerstkind,' belooft Lilly.

Ze koesteren zich een tijd zwijgend in de hitte van de banja. Katharina luistert naar het knetteren van het vuur en het zachte ruisen van de kwast, voelt de vertrouwde nabijheid van haar zussen en de onwrikbare verbondenheid met dit stukje aarde, hun gezamenlijke thuis aan de Bodensee. Maar zelfs na al die jaren steekt, zoals altijd aan het einde van de lesvrije periode, heimwee de kop weer op. Het onaangename gevoel laat zich niets gelegen liggen aan het feit dat Katharina zich diep in haar hart verheugt op de terugkeer naar München, maar nestelt zich koppig in haar maag.

Lilly legt de berkenbussel neer. 'Zo! Genoeg gekwast! Hoog tijd voor wat verkoeling!' Katharina draait zich om en komt overeind.

'Van mij mag je nog wel even doorgaan.'

'Weet ik!' Lilly grinnikt, legt de takken weg en staat op. 'Wie het eerst bij het meer is!'

Helena veegt een vochtige lok weg die zich niet in haar vecht laat dwingen. ‘Alleen als ik een voorsprong krijg!’

‘Begin maar vast te rennen!’ Katharina zwaait haar benen over de rand van de bank. ‘Ik haal jullie toch in.’

Na elkaar verlaten ze de banja en lopen ze naakt door de koele, prachtig onderhouden tuin van het kuurcentrum en over de Uferstrasse naar het meer. Lachend waden ze door het ondiepe water dat pas een paar meter verder diep genoeg is om te zwemmen.

Katharina’s huid tintelt als de koude golven haar verhitte lichaam omspoelen. Ze laat zich meevoeren, voelt hoe ze versmelt met het element waarin ze zich zolang ze zich kan herinneren veilig en geborgen heeft gevoeld. Een paar slagen verder draait ze zich om. Helena en Lilly zijn bij de oever gebleven en spetteren elkaar giechelend nat. Katharina kijkt nog even naar hen, ademt dan diep in en duikt naar de bodem van het meer. Ze laat de wereld achter en in de stilte onder het water verdwijnt de knoop in haar maag. Haar geest wordt helder.

Als haar longen beginnen te protesteren, zwemt ze terug naar boven. Ze draait zich op haar rug en kijkt naar de avondlijke hemel waar de eerste sterren al verschijnen.

Het heimwee heeft plaatsgemaakt voor een diepe dankbaarheid. Ze is bevoorrecht, en niet alleen in materieel opzicht. Al sinds ze als jong meisje als hulpverpleegster in het ziekenhuis van Meersburg werkte en toen vertrok om aan het gymnasium voor meisjes in Karlsruhe haar eindexamen te halen, kan ze haar leven vrij en onafhankelijk inrichten. Haar familie staat achter al haar beslissingen en steunt haar ook onvoorwaardelijk. Over een jaar zal ze haar artsexamen hebben afgelegd, aansluitend nog een jaar stage lopen en dan eindelijk arts zijn. Een roeping die ze al van kinds af aan heeft. Een pad dat ze doelgericht volgt.

Een zwanenfamilie glijdt voorbij. Katharina wacht roerloos tot de elegante watervogels weg zijn en zwemt naar de oever waar haar zussen nu dwingend staan te zwaaien.

‘Jeetje, Katharina!’ berispt Helena haar lachend, als Katharina eindelijk in het kniediepe water opstaat. ‘Afkoelen betekent een kort tripje, geen hele reis!’

Katharina wrijft met een glimlach door haar lichtblonde haar dat tot op haar schouders valt en knijpt het water eruit. ‘Bij mij duurt het altijd langer voor het effect op me heeft.’

‘Dat zijn we wel gewend.’ Helena port haar lachend in haar zij. ‘Jij ben de jongste en meteen ook de sterkste van ons drieën.’

Katharina grinnikt.

Lilly loopt al over de kiezels van het strand. ‘Op naar de tweede ronde!’ Haar goudblonde haar heeft ze in een los knotje samengebonden.

‘We komen eraan!’ Helena verlaat ook het water. ‘We moeten straks Katharina’s afscheid nog vieren!’

‘Die feestjes ook altijd!’ Als laatste hinkelt Katharina over de scherpe kiezels, kijkt of er niemand in de buurt is, steekt de Uferstrasse over en volgt haar zussen door de smalle doorgang de tuin in. ‘Je weet dat ik al die drukte niet hoef.’

‘Maar wij wel,’ antwoordt Helena met een lach. ‘Anders vergeet je ons straks nog met dat drukke studentenleven van je.’

‘Dat nooit!’

Helena legt haar hand op de schouder van Katharina. ‘Je bent bijna klaar met je studie en dan kom je terug naar het meer. We vullen elkaar perfect aan. Het Grand Hôtel met zijn kosmopolitische flair en gastronomie, Lilly’s centrum waar alles om welbevinden draait en als kers op de taart: jouw artspraktijk in een eigen gebouw!’

‘Ik heb nog een lange weg te gaan en ik moet eerst nog ervaring opdoen in ziekenhuizen.’

‘Er komt een dag dat we weer samen zullen zijn,’ voorspelt Helena vol vertrouwen.

Samen met haar man Maksim en haar vader Gustav heeft ze van het voormalige pension van haar ouders in Meersburg een chic etablissement gemaakt: Grand Hôtel Lindenhof, dat inmiddels ver buiten de grenzen van de Duitse republiek een uitstekende reputatie geniet. Het kuurcentrum, dat op een aanpalend perceel is gebouwd en naast een zwembad en een bassin voor watertherapie, op basis van de ideeën van Sebastian Kneipp, ook een schoonheidssalon en meerdere massage- en ontspanningsruimtes biedt, ligt zeker mede aan de basis van het succes. In de tuin zijn behaaglijke plekken ingericht om tot rust te komen en staat ook de Russische banja, waar ze nu de bonte avond van Katharina hebben ingezet.

‘Waar blijven jullie?’ Lilly is blijven staan en zwaait. ‘Als jullie nog willen vieren, moeten we haast maken. Bovendien heb ik het koud!’

‘De avond is nog lang!’ Helena trekt Katharina giechelend met zich mee.

In het laatste licht tekenen zich de contouren van heggen en bomen af, een enkele vogel geeft nog een lied ten beste en af en toe ritselt er iets in het struikgewas.

Opeens maakt Helena een waarschuwend gebaar met haar hand en Katharina ziet meteen waarom: uit de richting van het hotel nadert een grote schaduw de banja.

‘Gasten zijn vandaag toch niet welkom in de banja?’ vraagt Lilly op fluisterton. ‘Onze kleren liggen er nog. We kunnen toch niet spier-naakt...’

‘Het is overal geafficheerd dat de banja en de tuin vanavond gesloten zijn,’ antwoordt Helena. ‘Het zou me verbazen dat iemand zo probeert binnen te komen.’

‘Zou die persoon misschien verdwaald zijn?’

Katharina knijpt haar ogen samen. Dat volronde silhouet kan eigenlijk maar bij één iemand horen. ‘Ik denk dat het broeder Fidelis is!’

‘Broeder Fidelis? Maar die weet toch dat wij...’ zegt Helena zachtjes.

Met zijn drieën staren ze naar de figuur die duidelijk naar iets op zoek is.

‘En nu? Wat doen we nu?’ fluistert Lilly.

‘We lopen gewoon voorzichtig verder, hij zal niet ter plekke dood neervallen.’ Katharina weet zeker dat het de monnik is die oorspronkelijk uit München komt. Hij heeft jaren geleden lang in de Lindenhof gewoond en maakt sindsdien deel uit van de familie. Tegenwoordig pendelt hij tussen de abdij Mehrerau in Bregenz en de priorij van zijn cisterciënzerorde bij de basiliek van Birnau. Zodra het maar kan, logeert hij dan een paar nachten in de Lindenhof.

‘Nou, ik ga niet,’ maakt Lilly duidelijk. ‘Ook al is het broeder Fidelis maar.’

‘Wacht!’ Katharina loopt naar een van de enorme waaierpalmen die nog niet voor de winter naar de oranjerie zijn gebracht. Ze breekt een tak af, bedekt daarmee haar lichaam en loopt op de monnik af. Als ze bijna bij hem is, draait hij zich verrast om.

‘Juffrouw Katharina! Ik dacht de jullie meiden in de zweetkamer zaten!’ Zo noemt de broeder de banja.

‘We hebben even wat verkoeling gezocht in het meer en wilden net aan een tweede ronde beginnen.’

‘En uiterekend dan loop ik jullie tegen het lijf!’

‘Of wij u. *In puris naturalibus* zelfs.’ Katharina citeert een van de lie-

velingsuitspraken van de broeder. Ze heeft moeite haar lach in te houden.

‘Ik lijk naakte mensen aan te trekken zoals het licht de vliegen.’ Broeder Fidelis durft niet naar Katharina te kijken en richt zijn blik strak op de stam van een berk. ‘Ik zou ook niet zomaar zijn gekomen als ik niet op zoek was naar Hendrik.’

De zoon van Lilly en Felix, een behendig kereltje van tweeënhalf, is nergens bang voor. Stel je voor dat hij in het meer verzeild raakt.

‘We kleden ons meteen aan en zoeken mee!’

‘Doe dat!’ De broeder trekt zijn pij goed. ‘Ik ga terug naar de Lindenhof. Wie weet hebben ze hem al gevonden. En nog ’ns excuus voor het ongemak, juffrouw Katharina!’ Hij schraapt zijn keel en loopt dan onhandig in de richting van het hotel om Katharina maar niet te hoeven aankijken.

Helena en Lilly komen naar haar toe. ‘Ze zijn op zoek naar Hendrik,’ zegt Katharina meteen.

‘Niet weer!’ Lilly haast zich naar de banja om zich aan te kleden.

Katharina en Helena volgen haar op de voet. ‘Ik weet zeker dat Felix hem al gevonden heeft.’ Katharina schiet ook haar jurk aan. ‘Hij kent de verstoppelplekken van jullie zoon als geen ander.’

‘Dat kan best zijn, maar hij is niet onfeilbaar.’ Lilly staat al bij de deur.

Lilly loopt terug naar het meer, Katharina en Helena doorzoeken systematisch het kuurcentrum en de omgeving van de banja. Van Hendrik geen spoor.

‘Kom, we gaan terug naar het hotel,’ stelt Katharina ten slotte voor. ‘We kunnen het zoeken beter met de anderen coördineren.’

Op het kiezelpad tussen het kuurcentrum en het hotel turen ze ingespannen de duisternis in, maar het jochie is nergens te bespeuren.

Een paar minuten later bereiken Helena en Katharina het Grand Hôtel Lindenhof, waar een ruime hal de twee vleugels met meerdere verdiepingen met elkaar verbindt. Het gebouw in het weelderige park doet denken aan een statige villa en heeft tig plaatsen waar een kind zich in het donker kan verbergen.

Geroezemoes komt hun tegemoet als ze de met travertijnen zuilen, palmen in kuipen en rieten meubels ingerichte ontvangsthall binnenkomen.

‘Deur dicht!’ Nog voor ze zelfs maar kunnen omkijken, staat broeder Fidelis al voor hun neus. ‘We hebben hem gevonden!’

‘Godzijdank!’ roept Helena.

Katharina sluit meteen de dubbele deur.

Op dat moment flitst het object van de zoektocht voorbij en Katharina grijpt hem instinctief bij de arm. Felix komt net aan de andere kant aanlopen om hem de pas af te snijden. Een paar tellen later zit de kleine doerak veilig op de arm van zijn vader.

‘Waar is Lilly?’ Felix kijkt om zich heen. ‘Ze was toch met jullie in de banja?’

‘Ze zoekt nog naar Hendrik,’ antwoordt Helena. ‘Beneden, bij het meer.’

Felix duwt Katharina het kind in de armen. ‘Ik loop naar haar toe om de gelukkige afloop te melden.’

‘Waar zat hij dit keer?’ vraagt Katharina.

‘In onze auto,’ antwoordt Felix. ‘Ik had hem nog maar net ontdekt of hij ging er weer vandoor.’

‘Papa!’ Hendriks lichtblonde krullen gaan op en neer. ‘Ik wil chocolade!’

‘Dat heb je niet verdiend!’ Felix drukt zijn zoon een kus op zijn wang. ‘Bovendien is het allang bedtijd!’

‘Daar is hij, de deugniet!’ Helena’s echtgenoot Maksim voegt zich bij hen met aan zijn hand de jongste van zijn twee dochters. ‘Lidia wil de niet gaan slapen zolang Hendrik niet gevonden was. En natuurlijk wil ze ook nog een nachtzoen van haar moeder.’

‘Kinderen,’ kreunt Helena lachend en ze neemt haar dochter op haar arm.

‘Ik wil ook niet slapen!’ Magdalena, de oudste, vlijt zich tegen Katharina aan. ‘Maar ik ben dan ook al acht. Dan mag ik langer opblijven dan Lidia en met de grote mensen mee vieren!’

‘Mag ik met je mee mama zoeken?’ Hans, Lilly’s bijna negen jaar oude zoon uit haar eerste huwelijk, voegt zich bij hen en kijkt Felix vragend aan.

‘Natuurlijk!’ Felix slaat zijn arm om de schouders van de donkerblonde jongen.

Het gebaar is zó vertrouwd en vanzelfsprekend dat Katharina zich opnieuw realiseert hoe innig de relatie tussen Hans en Felix is, ook al zijn ze geen bloedverwanten. Maar ja, wat betekent bloedverwant-

schap? Helena is ook niet verwant aan haar en Lilly, en toch kan de band tussen hen niet hechter zijn.

‘Kom, we gaan Lilly zoeken en hopelijk kan het afscheidsfeest dan eindelijk beginnen,’ zegt Felix.

Katharina zet haar neefje op haar heup en opent de deur om Felix en Hans buiten te laten.

‘Laten we de kleintjes naar Edith brengen,’ zegt Helena als de deur zacht in het slot valt. ‘Zij kan op hen passen en dan kunnen we de laatste voorbereidingen voor het feest treffen.’

‘Ik heb al sinds vanochtend een prachtige afscheidsdag.’ Katharina wrijft over de rug van Hendrik. ‘Dat enorme ontbijt van Käthe, het tochtje met de auto van Maksim naar Überlingen, de thee met Meersburger schlosstorte, de nussschaumtorte en nog zo’n twintig andere taarten.’

‘Niet overdrijven, het waren er hooguit negentien.’

Met de kinderen op de arm lopen Katharina en Helena langs wat groepjes hotelgasten naar de marmeren trap. Hendrik vlijt zich tegen Katharina aan. Zijn laatste escapade heeft hem duidelijk uitgeput.

Voordat ze de trap nemen naar de bovenste verdieping waar Helena en Lilly met hun gezin wonen, blijft Katharina even staan om de drukte in de hal te aanschouwen.

Morgenochtend zal ze weer op het plein voor het Grand Hôtel staan en een laatste blik werpen op de warmgele gevel met de witte raamkozijnen. Broeder Fidelis zal zijn positie hebben ingenomen op de galerij voor de ingang en met zijn rozenkrans over de prachtige stenen balustrade zwaaien, de bedienden zullen zich opstellen op de stenen trap met dubbele loop en wuiven tot de auto met Katharina en haar familie de lindendreef is afgereden en de Uferstrasse is opgedraaid. In de haven zullen Eddi, de visser, en twee van zijn vrienden wachten om het gezelschap in hun boten naar Friedrichshafen te brengen. Zoals gewoonlijk zullen Maksim en Felix bekvechten over wie haar bagage mag dragen en haar vader zal zich intussen ontfermen over de grote koffer en die naar de treincoupé slepen. Käthe zal haar een volle picknickmand in de hand duwen, Lilly en Helena zullen proberen hun kinderen, die natuurlijk in de locomotief willen klimmen, in het gareel te houden.

Ten langen leste zal ze uit het raam van haar coupé leunen en neerkijken op de hoofden van haar geliefden die elkaar op het perron ver-

dringen. Ze zullen grapjes maken om de pijn van het afscheid te verzachten en beginnen te zwaaien zodra de trein vertrekt en hen allemaal in de onvermijdelijke rookwolk hult. Zelf zal ze blijven kijken tot de laatste hand met zakdoek uit haar gezichtsveld is verdwenen.

Verdrietig zal ze het raam sluiten, gaan zitten, het landschap voorbij zien schuiven en uiteindelijk haar gedachten richten op wat er op haar wacht: haar leven in München.

‘Ben je aan het dromen?’ hoort ze Helena vragen.

‘Ja,’ antwoordt Katharina met een glimlach.

*München, de zolderkamer van een huurhuis in de
Jahnstrasse, medio november 1927*

Sissend likt de vlam van het gietijzeren spirituskomfoor aan de bodem van de steelpan en brengt de verse melk aan de kook. Katharina doet er een halve lepel cacaopoeder en wat kristalsuiker bij en klopt alles met een garde tot een chocoladekleurige lekkernij waarop kleine belletjes schuim dansen. De zoete geur wordt sterker als ze de hete drank in een aardewerken beker giet. De mok dateert nog uit haar kindertijd en er zijn al veel schilfers van het blauwe glazuur afgebroken.

Ze draait het vuur uit, zet de pan weg en loopt met de beker in de hand door de ruime zolderkamer naar een van de twee dakkapellen. Door het raam kijkt ze naar de met een wit laagje bedekte daken van München. Af en toe blijft haar blik rusten op een sierlijke gevel of een van de vele torens die op verschillende plaatsen uit de huizenzee oprijzen. De rook uit de schoorstenen van de naburige huurhuizen verdwijnt in de laaghangende wolken die zich over de stad hebben uitgespreid en vandaag nog geen zonnestraal hebben doorgelaten. De sneeuwvlokken worden almaar dikker.

Katharina klemt haar handen om de beker en nipt aan de hete chocolademelk. In de dakgoot van het huis aan de overkant zit een merel een beetje verloren; met schokkerige beweginkjes houdt de zwarte vogel met de oranje bek de omgeving in de gaten en vliegt weg in de richting van het Alter Südfriedhof. De klokken van de kerken in de buurt slaan drie uur.

Ze prijst zich nog steeds gelukkig dat ze vrij snel na het aanvatten van haar studie deze kamer en tegelijkertijd Lola, haar geweldige huisgenoot en vriendin, heeft gevonden. Voor studentes is het bepaald